අංගුත්තර නිකාය - තික නිපාතය
පුද්ගල ස්වභාවයන් පිළිබඳ බුද්ධ දේශනාව
තිදෙනෙකු බැගින් වූ පුද්ගල වර්ගීකරණය
ඔබේ සිතේ ස්වභාවය හඳුනාගන්න.
NotebookLM

රෝගීන් තිදෙනා සහ ධර්ම අවබෝධය

1. **අභව්‍ය පුද්ගලයා:** ප්‍රතිකාර ලැබුවත්, නොලැබුවත් සුව නොවේ. (බුදු කෙනෙක් දුටුවත්, බණ ඇසුවත් මග නොදකී.)
2. **ස්වයං අවබෝධ ලබන්නා:** ප්‍රතිකාර අවශ්‍ය නැත, ඉබේම සුවවේ. (ධර්මය නැසුවත් පසේබුදු හෝ රහත් බව ලබයි.)
3. **විනේය පුද්ගලයා (අප):** ප්‍රතිකාර ලැබුනොත් පමණක් සුව වේ. (කල්‍යාණ මිත්‍ර ආශ්‍රයෙන් දහම් අසා නිවන් දකී.)

අප අයත් වන්නේ ධර්මය ඇසීමෙන් පමණක් සුවපත් වන තුන්වන කොටසටයි.

NotebookLM

ප්‍රඥාව රඳවා ගන්නා ආකාරය

1. අවකුජ්ජ පඤ්ඤ (යට හැරවූ කලයක්):
ඛණ අසන විට අසයි, නමුත්
නැගිට ගිය විට කිසිවක් මතක නැත.
විචක්ෂණ බුද්ධියක් නැත.

2. උච්ඡංග පඤ්ඤ (ඔඩාක්කුවට ගත් දෙයක්):
අසන විට මතකයි, නමුත්
නැගිට ගිය විට සියල්ල බිම වැටේ.
ධර්මය ජීවිතයට සම්බන්ධ කර නොගනී.

3. පුථු පඤ්ඤ (උඩුකුරු කළ කලයක්):
ධර්මය අසයි, දරයි, ජීවිතයට ගලපායි.
(මුල, මැද, අග සිහි කළ හැක.
ධර්මයම ජීවිතය කරගනී.)

NotebookLM

පුද්ගල චක්ඛු තුන (The Three Types of Vision)

1. අන්ධ පුද්ගලයා: ධනය උපයන්න දන්නේ නැත. කුසල් රැස් කරගන්න දන්නේද නැත. (දෙලොවම පරාජිතයි.)
2. ඒක චක්ඛු (එක ඇසක් ඇති): ධනය උපයන්න දක්ෂයි (සොරකමින් හෝ කුට ලෙස). නමුත් පව් පින් නොදකී. (නිරයට යයි.)
3. ද්වි චක්ඛු (දෙස් ඇති): ධර්මානුකූලව ධනය උපයයි. පව් පින් හඳුනයි. (දෙලොවම ජය ගනී.)

NotebookLM

වචනය භාවිත කරන තිදෙනා

1. **ගුථ භාණී (අසූචි වැනි):** තමන්ගේ හෝ අන් අයගේ වාසියට දැන දැන බොරු කියන්නා.
2. **පුප්ඵ භාණී (මල් වැනි):** වාසියක් තිබුනත් බොරු නොකියන, ඇති දේ ඇති සැටියට කියන්නා (සත්‍යවාදී).
3. **මධු භාණී (මී පැණි වැනි):** සත්‍ය පමණක් නොව, කනට මිහිරි, ප්‍රියමනාප, ආදරණීය වචන කතා කරන්නා. පරුෂ වචන කතා නොකරයි.

NotebookLM

සිත් පවතින ස්වභාවයන් තුන

1. අරුකූපම චිත්ත (පරණ තුවාලයක් වැනි): කුඩා දෙයකටත් කිපෙන, තරහ ගන්නා, වහා ගැටෙන සිත.
2. විජ්ජූපම චිත්ත (විදුලියක් වැනි): අඳුරේ විදුලිය කොටන විට රූප දකින්නා සේ, දුක, එහි හේතුව සහ නැති කිරීම දකින නුවණ (සෝතාපන්න ආදි මාර්ග ඵල).
3. වජිරූපම චිත්ත (දියමන්තියක් වැනි): කිසිවකින් බිඳිය නොහැකි, විනාශ කළ නොහැකි අරහත් ඵල සිත.

NotebookLM

ආශ්‍රය හා බැහැර කිරීම

1. **පිගුච්ජිතබ්බෑ (පිළිකුල් කළ යුතු):** දුස්සීල, පාපී පුද්ගලයා. (අසූචි තැවරුණු සර්පයෙක් වැනිය. දෂ්ට නොකළත් ඇල්ලූ විට අතේ අසූචි ගෑවේ. නරක නාමය පැතිරේ.)
2. **අජ්ඣුපෙඛිතබ්බෑ (මධ්‍යස්ථ විය යුතු):** නිතර කිපෙන, ක්‍රෝධ කරන පුද්ගලයා. (අළු තැවරුණු ගිනි අඟුරක් වැනිය.)
3. **සේවිතබ්බෑබ (ඇසුරු කළ යුතු):** සිල්වත්, කල්‍යාණ මිත්‍රයා. (ශීලයෙන්, සමාධියෙන් හා ප්‍රඥාවෙන් සමාන හෝ ඉහළ අය.)

Boris Vallejo

NotebookLM

ප්‍රතිඋපකාර කර නිම කළ නොහැකි තිදෙනා

1. යමෙකු නිසා ඔබ තෙරුවන් සරණ ගියේද.
2. යමෙකු නිසා ඔබ චතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කළේද (දුක, එහි හේතුව, නැතිවීම, මාර්ගය).
3. යමෙකු නිසා ඔබ අරහත් ඵලය ලැබුවේද.

සටහන: ආහාර, වස්ත්‍ර, බෙහෙත් කොපමණ ලබා දුන්නත් මෙම ධර්ම දායාදයට ණය ගෙවා නිම කළ නොහැක.

NotebookLM

ශ්‍රේෂ්ඨතම පුද්ගලයින් තිදෙනා

1. කායසක්ඛී: සමාධි ඉන්ද්‍රිය බලවත් වූ පුද්ගලයා.
2. දිට්ඨප්පත්ත: ප්‍රඥා ඉන්ද්‍රිය බලවත් වූ පුද්ගලයා.
3. සද්ධා විමුක්ඛ: ශ්‍රද්ධා ඉන්ද්‍රිය බලවත් වූ පුද්ගලයා.

නිගමනය: මේ තිදෙනාම එකම අරමුණක් කරා යන බැවින් ඔවුන කවුරුන් ශ්‍රේෂ්ඨ දැයි කිව නොහැක.
වෙනස ඇත්තේ මාර්ගයේදී පමණි.

NotebookLM

ඔබ කවුරුන්ද? (Abhaya Libre)
අවංකව විමසන්න:
- අපි බණ අසා අමතක කරන 'අවකුජ්ජ' (යටට හැරවූ කලය) පුද්ගලයන්ද?
- අපි 'ගූථ හාණී' ලෙස වාසියට බොරු කියනවාද?
- අපි 'අරුකූපම' (පරණ තුවාලය) ලෙස හිතර ගැටෙනවාද?
අප යා යුතු මග:
පුථු පඤ්ඤ (පුළුල් ප්‍රඥාව - උඩුකුරු කළ කලය)
මධු හාණී (යහපත් වචන - මී පැණි)
වපීරූපම (නොසැලෙන දියමන්ති සිත)
NotebookLM